

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σε συνεργασία με την Παιδαγωγική Σχολή
και τη Σχολή Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Διημερίδα

Συμπερίληψη και Εκπαίδευση

Σάββατο 14 και Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2024

Πύργος Παιδαγωγικής Σχολής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πληροφορίες/εγγραφές: www.pseve.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος-Χαιρετισμός	5
Επιστημονική Επιτροπή	6
Οργανωτική Επιτροπή	6
Γενικές Πληροφορίες και Εγγραφή.....	6
Προσκεκλημένες Ομιλήτριες και Προσκεκλημένοι Ομιλητές.....	7
Συνοπτικό Πρόγραμμα	8
Αναλυτικό Πρόγραμμα	9
Περιλήψεις	11

ΠΡΟΛΟΓΟΣ-ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Στις μέρες μας, η συμπερίληψη ως ενεργή και συνειδητή διαδικασία ενσωμάτωσης των παιδιών και των εφήβων σε πλαίσια ανάπτυξης και εκπαίδευσης, με σεβασμό στις διαφορετικές ταυτότητες και τις ιδιαιτερότητές τους και με εξάλειψη κάθε μορφής αποκλεισμού ή διάκρισής τους, αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη. Σε έναν κόσμο που επικρατούν αρνητικές συγκυρίες (όπως πόλεμοι, συρράξεις, ανυπέβλητες οικονομικές δυσκολίες και κοινωνικές ανισότητες), οι οποίες συνδέονται με φαινόμενα βίας, ανισοτήτων, άκρατου ανταγωνισμού ακόμη και μεταξύ παιδιών και εφήβων που αποτελούν εθνικές, εθνοτικές ή/και κοινωνικο-πολιτισμικές μειονότητες, το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί ως φορείς κοινωνικοποίησης μπορούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην εκπαιδευτική και κοινωνική συμπερίληψή τους. Στο πλαίσιο αυτό, η Ψυχολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδας, σε συνεργασία με την Παιδαγωγική Σχολή και τη Σχολή Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σας καλωσορίζει στη Διημερίδα με τίτλο **«Συμπερίληψη και Εκπαίδευση»**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ για τα μέλη της ΨΕΒΕ: Το απόγευμα του **Σαββάτου 14/12/2024, στις 16.00** και σε περίπτωση μη απαρτίας στις **16.30** (ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων μελών) θα πραγματοποιηθεί **στον ίδιο χώρο με την εκδήλωση, η Τακτική Γενική Συνέλευση της ΨΕΒΕ.**

Θα ήταν μεγάλη μας χαρά να παραβρεθείτε και στην Τακτική Γενική Συνέλευση της ΨΕΒΕ.

Επιστημονική Επιτροπή

Ειρήνη Δερμιτζάκη
Αικατερίνη Μουρατίδου
Γεωργία Στεφάνου
Ιωάννα Τάλλη
Ελισάβετ Χρυσοχόου

Οργανωτική Επιτροπή

Ειρήνη Δερμιτζάκη
Αικατερίνη Μουρατίδου
Γεωργία Στεφάνου
Ιωάννα Τάλλη
Ελισάβετ Χρυσοχόου

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΗ

Τόπος και Χρόνος της Διημερίδας

Οι εργασίες της Διημερίδας θα πραγματοποιηθούν το Σάββατο 14 Δεκεμβρίου, ώρες 9.00 έως 2.30, και την Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2024, ώρες 9.30 έως 13.00, στην αίθουσα Λόγου και Τέχνης, στον 10ο όροφο στον Πύργο της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, επί της Λεωφόρου 3ης Σεπτεμβρίου.

Επίσημη Γλώσσα της Διημερίδας

Επίσημη γλώσσα των εργασιών της Διημερίδας είναι η Ελληνική.

Γραμματεία

Η Γραμματεία της Διημερίδας θα βρίσκεται στο φουαγιέ της Αίθουσας Λόγου και Τέχνης (10ος όροφος, Πύργος Παιδαγωγικής Σχολής ΑΠΘ) και θα λειτουργεί για εγγραφές το Σάββατο 14/12/2024 από 9.00 έως 10.00 και την Κυριακή 15/12/2024 από 9.30-10.30.

Εγγραφή

Το κόστος εγγραφής καταβάλλεται στη Γραμματεία της Διημερίδας, τα πρωινά της εκδήλωσης και είναι:

- 10 Ευρώ για τα μέλη της ΨΕΒΕ
- 15 Ευρώ για τα μη μέλη της ΨΕΒΕ
- 10 Ευρώ για φοιτητές και φοιτήτριες

Τα τέλη εγγραφής περιλαμβάνουν τη συμμετοχή και την παρακολούθηση των εργασιών της Διημερίδας, την παραλαβή του έντυπου του Προγράμματος της Διημερίδας, τη βεβαίωση παρακολούθησης (που θα δοθεί με τη λήξη της Διημερίδας), και τη συμμετοχή στα διαλείμματα καφέ.

Έκθεση εκδοτικών οίκων

Στο φουαγιέ της Αίθουσας Λόγου και Τέχνης θα υπάρχει έκθεση βιβλίων από εκδοτικούς οίκους, σε προνομιακές τιμές για τις συμμετέχουσες και τους συμμετέχοντες της Διημερίδας.

Χορηγοί της Διημερίδας: Εκδόσεις Gutenberg-Δαρδανός, Κριτική.

Χορηγός Αφίσας και Προγράμματος Διημερίδας: Εκδόσεις Πεδίο.

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΕΣ ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ και ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Κολιούλη Φλώρα, Επίκουρη Καθηγήτρια, «Αναπτυξιακή Ψυχολογία: κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη», Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μάγος Κωνσταντίνος, Καθηγητής, «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση», Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Μιχαλοπούλου Λητώ, Επίκουρη Καθηγήτρια, «Σχολική Ψυχολογία», Τμήμα Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Νικολάου Γεώργιος, Καθηγητής, «Διαπολιτισμική Παιδαγωγική», Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Σταυρούση Παναγιώτα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, «Νοητική Αναπηρία: Ψυχολογική Προσέγγιση και Εφαρμογές στην Ειδική Αγωγή», Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Χατζηνικολάου Κορίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια, «Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία και Προβλήματα Επικοινωνίας», Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 14/12/ 2024

9.00 - 10.00	Εγγραφές
10.00 - 10.30	Τελετή έναρξης – Χαιρετισμοί
10.30 - 12.10	Ομιλίες/συζήτηση/ερωτήσεις θεματικού πεδίου «Μαθητές και μαθήτριες εθνικών μειονοτήτων»
12.10 - 12.40	Διάλειμμα
12.40 - 14.20	Ομιλίες/συζήτηση/ερωτήσεις θεματικών πεδίων «Εκπαιδευτικός και Συμπερίληψη» και «Μαθητές και μαθήτριες εθνοτικών-κοινωνικών μειονοτήτων»
14.20	Λήξη εργασιών πρώτης ημέρας
16.00	Τακτική Γενική Συνέλευση της ΨΕΒΕ
16.30	Τακτική Γενική Συνέλευση της ΨΕΒΕ

Κυριακή 15/12/ 2024

9.30 - 10.30	Εγγραφές
10.30 - 12.10	Ομιλίες/συζήτηση/ερωτήσεις θεματικού πεδίου «Μαθητές και μαθήτριες με αναπηρίες»
12.10 - 12.30	Σύνοψη
12.30	Λήξη εργασιών διημερίδας

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 14/12/ 2024

9.00 - 10.00	Εγγραφές
10.00 - 10.30	Τελετή έναρξης - Χαιρετισμοί
10.30 - 12.10	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Μαθητές και μαθήτριες εθνικών μειονοτήτων
10.30 - 11.10	Ταξικές διαστάσεις της πολιτισμικής ετερότητας Νικολάου Γεώργιος, Πανεπιστήμιο Πατρών
11.10 - 11.20	Συζήτηση-Ερωτήσεις
11.20 - 12.00	Κοινωνική ενσωμάτωση και ψυχική υγεία ανηλίκων με προσφυγική βιογραφία – Ο ρόλος των εκπαιδευτικών πλαισίων Χατζηνικολάου Κορίνα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
12.00 - 12.10	Συζήτηση-Ερωτήσεις
12.10 - 12.40	Διάλειμμα
12.40 – 13.30	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Εκπαιδευτικός και Συμπερίληψη
12.40 - 13.20	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού στη συμπερίληψη μαθητών/τριών με διαφορετική από την κυρίαρχη εθνοπολιτισμική καταγωγή Μάγος Κωνσταντίνος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
13.20 - 13.30	Συζήτηση-Ερωτήσεις
13.30 – 14.20	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Μαθητές και μαθήτριες εθνοτικών-κοινωνικών μειονοτήτων
13.30 - 14.10	Παιδιά με πολλαπλές ταυτότητες σε ένα συμπεριληπτικό σχολείο Μιχαλοπούλου Λητώ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
14.10 - 14.20	Συζήτηση-Ερωτήσεις
14.20	Λήξη εργασιών πρώτης ημέρας

16.00* ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΨΕΒΕ

* Σε περίπτωση μη απαρτίας στις 16.00 η Τακτική Γενική Συνέλευση των μελών της ΨΕΒΕ θα πραγματοποιηθεί στις **16.30**, στον ίδιο χώρο με την εκδήλωση.

Κυριακή 15/12/2024

09.30 - 10.30	Εγγραφές
10.30-12.10	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Μαθητές και μαθήτριες με αναπηρίες
10.30 - 11.10	Προάγοντας τον αυτο-προσδιορισμό σε παιδιά και εφήβους με νοτική αναπηρία: πρακτικές, ζητήματα και προοπτικές Σταυρούση Παναγιώτα, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
11.10 - 11.20	Συζήτηση-Ερωτήσεις
11.20 - 12.00	Συμπερίληψη παιδιών (0-3) με αναπηρία ή αναπτυξιακές δυσκολίες σε δομές προσχολικής αγωγής: εμπειρίες παιδαγωγών και μητέρων σε παιδικούς σταθμούς στη Γαλλία Κολιούλη Φλώρα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
12.00-12.10	Συζήτηση-Ερωτήσεις
12.10 - 12.30	Σύνοψη
12.30	Λήξη εργασιών Διημερίδας

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

ΤΑΞΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ

Νικολάου Γεώργιος
Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας
Πανεπιστημίου Πατρών

Η συζήτηση περί την πολιτισμική ετερότητα και τη διαπολιτισμική διαχείρισή της επικεντρώνει – όσον αφορά τους παράγοντες που συνιστούν τον πολιτισμικό πλουραλισμό – σε θέματα όπως η εθνική ή η εθνοτική καταγωγή, η διαφορετική γλώσσα και η διαφορετική θρησκεία. Αναμφίβολα, οι παραπάνω παράγοντες θα μπορούσαν να θεωρηθούν παραπάνω από προφανείς στη συγκρότηση των πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Είναι, ωστόσο, από μόνοι τους ικανοί να δημιουργούν κρίσεις και εντάσεις; Μήπως σ' αυτούς θα πρέπει να συνεκτιμηθεί και η συμβολική δύναμη, που απορρέει από το κοινωνικό στάτους κάθε «εθνοπολιτισμικά διαφορετικής» ομάδας, προκειμένου να αποκτήσουν νόημα ως γενεσιουργοί παράγοντες κρίσεων και εντάσεων στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνιών; Προσπαθώντας να ξεκινήσουμε από εκεί που σταμάτησε η θεωρία της αναπαραγωγής, αναδεικνύουμε τη σημασία των ατομικών και οικογενειακών χαρακτηριστικών, καθώς και της βιογραφίας των ατόμων και των οικογενειών, στοιχεία τα οποία μπορούν να μας «εκπλήξουν» ως προς την πρόβλεψη που κάνουμε για τη σχολική και μαθησιακή πορεία των μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ

Χατζηνικολάου Κορίνα
Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Η Ευρώπη υποδέχτηκε πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και μετανάστες την περίοδο 2015-2016. Το 2023, παρατηρήθηκε εκ νέου σημαντική αύξηση στις προσφυγικές ροές, με την Ελλάδα να υποδέχεται περισσότερους από 169.000 πρόσφυγες και 17.000 αιτούντες άσυλο (UNHCR, 2024). Η μεγάλη εισροή προσφύγων θέτει τις χώρες υποδοχής σε μια συνεχή πίεση εφαρμογής πολιτικών για την επιτυχή κοινωνική ενσωμάτωση του πληθυσμού αυτού και την διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Μία από τις πλέον σημαντικές προκλήσεις είναι η διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση για όλα τα ανήλικα με προσφυγική βιογραφία. Διεθνώς, η ομαλή ένταξη των προσφυγοπαίδων σε συμπεριληπτικά εκπαιδευτικά πλαίσια έχει βρεθεί να σχετίζεται με την επιτυχή κοινωνική τους ενσωμάτωση και συμμετοχή. Εξάλλου, οι θετικές εκπαιδευτικές εμπειρίες και η επιτυχής κοινωνική ενσωμάτωση και συμμετοχή καταδεικνύονται σημαντικοί παράγοντες προστασίας για την ψυχική υγεία των παιδιών με προσφυγική βιογραφία, που σε πολλές περιπτώσεις έως και αντιπαλεύουν τις προηγούμενες τραυματικές εμπειρίες που φέρει ο πληθυσμός αυτός (π.χ. πόλεμος και εξαναγκαστική διαφυγή από χώρα καταγωγής, έκθεση σε βία κατά τη διαδικασία της μετακίνησης, απώλεια σημαντικών προσώπων, κ.α.). Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστεί πρόσφατη μελέτη που

διερευνά ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την ενταξιακή πορεία σε δημόσια εκπαιδευτικά πλαίσια, και την ψυχική υγεία έφηβων προσφυγοπαίδων που έφτασαν στην Ελλάδα μετά το 2015. Οι επιπτώσεις των αποτελεσμάτων της μελέτης στην ανάπτυξη ενταξιακών πολιτικών επίσης συζητούνται.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΕΘΝΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ

Μάγος Κωνσταντίνος

Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Η ετερότητα αποτελούσε ανέκαθεν ένα χαρακτηριστικό των σχολικών τάξεων, αν και στο παρελθόν η εστίαση σε αυτή ήταν συνήθως περιορισμένη. Οι τάξεις θεωρούνταν ομοιογενείς και η εκπαιδευτική διαδικασία σχεδιαζόταν με βασικούς αποδέκτες τους/τις μαθητές/ήτριες που ήταν μέλη της κυρίαρχης εθνοπολιτισμικής ομάδας και μάλιστα των μεσαίων και ανώτερων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων. Η αυξημένη εισροή μαθητών/τριών με διαφορετική από την κυρίαρχη εθνοπολιτισμική καταγωγή στις σχολικές τάξεις κατά τις τελευταίες δεκαετίες έκανε ορατή την εθνοπολιτισμική ετερότητα και έφερε στο προσκήνιο ένα νέο εκπαιδευτικό πεδίο που έγινε γνωστό ως διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση εστιάζει στις διαδικασίες συμπερίληψης των διαφορετικών μαθητών/τριών στο σχολείο και αναζητά αποτελεσματικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις για την γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Προκειμένου η εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης να είναι επιτυχής εξαρτάται από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες. Ένας από τους σημαντικότερους είναι ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού. Σε αυτό το πλαίσιο η εισήγηση θα προσπαθήσει να αναπτύξει προβληματισμούς στα παρακάτω κεντρικά ερωτήματα: α) Πώς αναδεικνύονται από τις διεθνείς και ελληνικές έρευνες οι αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στους/στις εθνοπολιτισμικά διαφορετικούς/ές μαθητές/τριες; β) Είναι οι εκπαιδευτικοί διαπολιτισμικά ικανοί/ές και διαπολιτισμικά έτοιμοι/ες για να ανταποκριθούν στην εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης; γ) Αν και σε ποιο βαθμό οι επιμέρους διαστάσεις του εκπαιδευτικού συστήματος που χρειάζεται να διαχειριστεί ο/η εκπαιδευτικός, όπως είναι το αναλυτικό πρόγραμμα, το εκπαιδευτικό υλικό, η αξιολόγηση των μαθητών/τριών και άλλες, υποστηρίζουν τη διαδικασία της συμπερίληψης; δ) Πώς φαίνεται να διαμορφώνεται η συνεργασία των εκπαιδευτικών με άλλους βασικούς συντελεστές για την επιτυχή εξέλιξη της συμπερίληψης όπως είναι οι διευθυντές/τριες, οι γονείς και η κοινότητα, καθώς και άλλοι επαγγελματίες όπως σχολικοί ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί;

ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μιχαλοπούλου Λητώ

Τμήμα Ψυχολογίας

Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Οι σύγχρονες κοινωνικο-πολιτισμικές και γεωπολιτικές αλλαγές δημιούργησαν την ανάγκη νέων προσεγγίσεων στην κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική διεθνώς. Έτσι σήμερα στο ελληνικό σχολείο

η κυρίαρχη τάση είναι η συμπερίληψη, η διαδικασία ένταξης όλων των μαθητών/τριών σε ένα σχολείο για όλους. Η συμπερίληψη απαιτεί μία νέα αντίληψη για την εκπαίδευση γενικότερα. Στο ίδιο σχολείο και πολλές φορές στην ίδια τάξη με ένα ενιαίο αναλυτικό πρόγραμμα - ακόμα και διαφοροποιημένο - μπορεί να φοιτούν μαθητές και μαθήτριες από διαφορετικές πολιτισμικές και κοινωνικές ομάδες, όπως αλλόγλωσσοι και δίγλωσσοι μαθητές/τριες, παιδιά με προβλήματα διαγωγής και συμπεριφοράς, με μεταναστευτικό ή προσφυγικό ιστορικό, μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Όταν όμως ένα παιδί μπορεί να ανήκει ταυτόχρονα σε παραπάνω από μία από αυτές τις ομάδες, μπορεί η συνεκπαίδευση να είναι εφικτή και υπό ποιες συνθήκες; Μπορεί μέσω της συμπερίληψης να αντιμετωπιστεί το στίγμα μίας πολλαπλής μειονοτικής ταυτότητας; Για να απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα θα πρέπει επιστήμονες από διαφορετικούς κλάδους να προσεγγίσουν το θέμα. Πιο συγκεκριμένα, από το χώρο της ψυχολογίας, οι ψυχολόγοι υιοθετώντας μία διεπιστημονική προσέγγιση θα πρέπει να δουν το παιδί με τις πολλαπλές ταυτότητές του μέσα στο πλαίσιο και να διερευνήσουν τις ανάγκες, τις δυνατότητες καθώς και τις στρατηγικές για μία σφαιρική και κοινωνικο-πολιτισμικά ανταποκρινόμενη στήριξη εντός της τάξης και εκτός του σχολείου. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται θεωρητικά μοντέλα, εμπειρικά δεδομένα και εφαρμογές που μπορεί να συμβάλλουν στη διερεύνηση των παραπάνω ερωτημάτων και να προάγουν τη συμπερίληψη και την συνεκπαίδευση μαθητών και μαθητριών σε ένα ελληνικό σχολείο για όλους.

ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟ-ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΙ ΕΦΗΒΟΥΣ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ, ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

*Σταυρούση Παναγιώτα
Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*

Στο πεδίο της αναπηρίας, η ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτο-προσδιορισμού συνδέεται με θετικά αποτελέσματα σε ποικίλους τομείς στη ζωή του ατόμου, έχοντας ισχυρή σχέση με την ποιότητα ζωής. Στην περίπτωση της νοητικής αναπηρίας, πολλοί μαθητές χρειάζονται συστηματική υποστήριξη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτο-προσδιορισμού. Στο πλαίσιο της εισήγησης αυτής, συζητείται η σημασία της προαγωγής του αυτο-προσδιορισμού σε μαθητές με νοητική αναπηρία και η σχέση του αυτο-προσδιορισμού με την ένταξή τους στο σχολείο και στην κοινότητα, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία που υποστηρίζει πως η διδασκαλία και η ενίσχυση δεξιοτήτων συνδεδεμένων με τον αυτο-προσδιορισμό σε άτομα με αναπηρίες, μπορεί να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα σε ποικίλους τομείς (π.χ. αυξημένες πιθανότητες επίτευξης ακαδημαϊκών στόχων, συμμετοχής στην αγορά εργασίας κλπ.). Συζητείται ακόμη, η σημασία και η αναγκαιότητα της δημιουργίας και παροχής ουσιαστικών ευκαιριών διδασκαλίας, μάθησης και συμμετοχής σε ενταξιακά περιβάλλοντα με στόχο την προαγωγή βασικών στοιχείων της αυτο-προσδιοριζόμενης συμπεριφοράς των παιδιών κι εφήβων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών κι εφήβων με αναπηρίες. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνονται πρακτικές και στρατηγικές που σύμφωνα με τη σύγχρονη βιβλιογραφία και στη βάση των εστιασμένων στις δυνατότητες προσεγγίσεων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προαγωγή κι ενίσχυση των δεξιοτήτων αυτο-προσδιορισμού παιδιών κι εφήβων με νοητική αναπηρία.

**ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΑΙΔΙΩΝ (0-3) ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΕ ΔΟΜΕΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ:
ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΜΗΤΕΡΩΝ
ΣΕ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ**

Κολιούλη Φλώρα

*Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

Στόχος αυτής της παρουσίασης είναι να διερευνήσει τις εμπειρίες εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής και μητέρων παιδιών με αναπηρία ή αναπτυξιακές δυσκολίες, τα οποία παρακολουθούν κλασικές δομές προσχολικής εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο μιας ευρύτερης μελέτης που πραγματοποιήθηκε στη Γαλλία και αφορά την υποστήριξη των οικογενειών μικρών παιδιών (0-3) με αναπηρία ή αναπτυξιακές δυσκολίες, πραγματοποιήθηκε ημιδομημένη συνέντευξη σε δέκα παιδαγωγούς και εννέα μητέρες για να διερευνηθούν οι εμπειρίες τους σχετικά με την συμπερίληψη του παιδιού. Η θεματική ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε ευρείες θεματικές που αφορούν της προκλήσεις, εμπόδια αλλά και διευκολυντικούς παράγοντες που συνάντησαν παιδαγωγοί και οικογένειες στην πορεία της συμπερίληψης. Ενδεικτικά, οι παιδαγωγοί αναγνωρίζουν ως εμπόδια τη φύση της αναπηρίας καθώς και τα μέσα που διαθέτουν ενώ ως διευκολυντικούς παράγοντες ταυτοποίησαν τη στήριξη και υποστήριξη του προσωπικού, την επιμόρφωση και τη συνεργασία με φορείς, γονείς και άλλους επαγγελματίες όπως ψυχολόγους, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές. Οι μητέρες με τη σειρά τους ανέδειξαν τις ποικίλες πορείες της οικογένειάς τους, με κοινά σημεία όπως την πολυπλοκότητα των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθήσουν, τις ανισότητες στην πρόσβαση, την ανεπαρκή εκπαίδευση των επαγγελματιών σχετικά με την συμπερίληψη της αναπηρίας, τις ανισότητες προσβασιμότητας και τα δικαιώματά τους σχετικά με τη συμπερίληψη.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σκοπός της Εταιρείας είναι η προαγωγή της επιστήμης της ψυχολογίας και η διάδοση της ψυχολογικής γνώσης τόσο στη Βόρεια Ελλάδα όσο και σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο αλλά και διεθνώς. Η υποστήριξη της επικοινωνίας και της επιστημονικής προόδου των ψυχολόγων. Η προώθηση και διάδοση της ψυχολογικής επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας στην κοινωνία. Για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών η Εταιρεία διαθέτει τα παρακάτω μέσα: Την οργάνωση συνεδρίων, (διημερίδων και σεμιναρίων, μετεκπαιδευτικών μαθημάτων, την έκδοση βιβλίων και περιοδικών, τις δημόσιες διαλέξεις, συγκεντρώσεις και συζητήσεις, τη στήριξη και διευκόλυνση της επιστημονικής και ερευνητικής συνεργασίας των μελών της Εταιρείας, τη συνεργασία με άλλες επιστημονικές Εταιρείες και Ιδρύματα εντός και εκτός Ελλάδος.

Από το καταστατικό της ΨΕΒΕ

ΧΟΡΗΓΟΙ

